

Tomáš Hladný
foto Jozef Barinka

Guitarman

70

Podal si prihlášku na Roberto-Venn School of Luthiery v Phoenixe, v Arizone. Prijali ho ako prvého Európana z takzvaného východného bloku. Stačil rok, aby doma v Prievidzi začal profesionálne vyrábať gitary na zákazku. Čaká sa na ne jeden a pol roka a do roka ich stihne maximálne desať.

Oblek býva na mieru, aj nábytok, samozrejme upravené autá. Ale gitara...?

Výroba zákazkovej gitary by sa dala prirovnať k výrobe zákazkového auta. Je to kombinácia umenia, remesla a fyziky. Dôvod, prečo si dať spraviť gitaru na mieru, a nie kúpiť ju v obchode, je viac. V prvom rade výnimočnosť: chcem to, čo nemá nikto, potom kvalita a aj klasický dôvod: to, čo sa predáva, mi nevyhovuje. Tamtá gitara má dobre vyriešené napríklad telo, tamtá zase niečo iné a ja potrebujem spojiť viacero dobrých častí od rôznych výrobcov do jedného, podľa vlastných predstáv, ideálneho nástroja. Výroba na mieru má neobmedzené možnosti. Kombinácia rôznych druhov dreva dáva nástrojom neopakovateľ-

nej fáze je dôležité poznať hráča, ktorý bude na gitare hrať. Musím nielen vedieť, aké má hráčske požiadavky (nastavenie strún, snímačov), ale aj poznať jeho fyziognómiu. Gitara na zákazku má aj tú výhodu, že je prispôbená presne na telo.

Autá sa testujú rôzne – exaktne s presnými meracími prístrojmi. Ale aj pocitovo a spotrebiteľsky. Ako vyzerá test gitary?

Po dokončení samotnej stavby treba gitaru vyskúšať v plnom zaťažení, dať jej zabráť. Len vtedy sa ukážu prípadné nedostatky v plnom svetle. Ešte je čas ich odstrániť. Neskôr, keby sme test podcenili, bolo by to už horšie. Potom sa gitara odloží do kufru a nechá sa desať dní postáť. To je dôležité na overenie pevnosti všetkých spojov, dreva a laku. Možno ste nevedeli, že na gitaru pôsobia struny silou okolo 100 kg a to všetko musí udržať drevo (krk gitary) s hrúbkou iba 2 cm. Na spevnenie používam karbón – kevlarové výstuže známe aj z monopostov F1. Celková výroba zaberie približne štyri mesiace, podľa náročnosti gitary.

Pýtať sa, kto si dáva robiť gitaru na mieru, bolo by asi hlúpe. Možno sa medzi nimi nájde niekto, kto ani nevie hrať.

Zákazníci sú rôzni, prirodzene, predovšetkým hudobníci. Majú úlohou je pochopiť ich, ich prístup k hre, techniku, ale aj ľudské vlastnosti. Sú takí, ktorí nechajú takmer všetko na mňa a ja mám voľné ruky na tvorbu. Ale sú aj takí, ktorí majú absolútne dokonalú predstavu, čo by chceli. A potom sú tí, ktorí postupne pri výrobe zvažujú to či ono. Nemôžem povedať, že by som uprednostňoval nejakú

skupinu, každá ma vždy posunie profesijne ďalej. Zároveň je dôležitá spätná väzba na nástroje, ktoré som robil, na základe čoho viem posúdiť ich kvalitu s odstupom času. Rád pracujem aj s takými muzikantmi, s ktorými spolu vytvoríme model nástroja ako prototyp na ďalšie uplatnenie. Taký je napríklad model Cellar vytvorený v spolupráci s vynikajúcim gitaristom Borisom Čellárom z All Time Jazz Trio.

Asi viete posúdiť, ako sa kde jazdí...

Žil som kratší či dlhší čas vo viacerých štátoch v Európe a USA. Najexotickejšie bolo pre mňa asi cestovanie a šoférovanie v USA (aj keď rumunské cesty majú tiež svoje čaro). Vytriezvel som z našich pomerov až po tom, keď som si po príchode do Arizony kúpil na presunu do školy bicykel. Na mape to vyzeralo jednoducho, ale až po niekoľkých hodinách v sedle bicykla som pochopil, že bežná ulica má aj 30 až 40 km a tá najdlhšia magistrála až 80 km. Tak som si kúpil radšej malú motorku, kto-

Odmalička mal neposednú myseľ. Vyrábala si sám hračky, zlepšoval štvorkolky, bicykle a ťahalo ho to aj k hudbe. Mohol byť kastelánom na zámku v Bojniciach, kde sa narodil, ale nakoniec študoval geológiu v Banskej Štiavnici. Túlavé topánky sa u Milana Číža ozvali, keď mal 23 rokov.

nosť. Aj pri použití dreva z toho istého stromu je zvuk gitary jedinečný. Pre mnohých zákazníkov je dôležitý aj vzhľad. Keďže na výrobu používam špičkové výberové drevo, často exotické druhy z Južnej Ameriky, Indie a Afriky, je lak zväčša priehľadný alebo farebne upravený tak, aby bolo štruktúru dreva viditeľné. V koneč-

Agresívnych vodičov považujem za niekoho, kto bezprávne ohrozuje život môj i druhých. Nepáči sa mi to

71

rú som mohol používať len od septembra do mája. Keď vo Phoenixe udrú prvé štyridsiatky, je to bez klimatizácie o život. Vietor, ktorý fúkal z púšte, bol ešte teplejší ako stojaci vzduch. Doma jazdím na Renaulte Laguna 1,8 RT a som s ním spokojný, aj keď ho často využívam ako nákladné auto na

prepravu dreva z pily. Prvú zimnú skúsenosť s ním som mal na lesnej ceste v tesnom závесе za V3S-kou, keď som bol vyberať strom na gitary. S rodinou jazdím skôr opatrnejšie. Agresívnych vodičov považujem za niekoho, kto bezprávne ohrozuje život môj i druhých. Nepáči sa mi to. ☹